

JOSIP VANDOT:

Kekec na volčji sledi.

Planinska pripovedka.

12.

Pastirček Rožle se je bil oblekel tisto jutro v debelo suknjo, ker ga je resnično zeblo. Oj, vse visoke gore so bile zasnežene in so se lesketale v svetlih žarkih. Mrzel veter je vel nad zelenimi senožetmi, in pastirčka Rožleta je kar stresalo, ko je stopal za svojo živinico. Daleč kraj senožeti je sedel na kamen. Pokazal je jutranjemu solncu hrbet, da bi se nekoliko ogrel. Oprl se je na palico, pa je strmel v dolino, ki je ležala globoko pod njim. Zamislil se je pastirček

Rožle, globoko se je zamislil v svoje misli. — A kar hipoma je dvignil glavo, pa je pričel poslušati. Od špikove strani je prihajalo razločno vriskanje in prepevanje, ki je odmevalo glasno od belih, strmih sten. — »Beštical« se je začudil pastirček Rožle in je vstal s kamena. »Pa kdo vriska že spet na oni strani? Saj tam ni pastirjev, pa tudi drugih ljudi ni tam. Glej, glej...«

Čudil se je pastirček Rožle, da je kar zmajeval z glavo. A nena doma se je zganil in se je prestrašil. Zagledal je svojo živinico, ki se je podila vsa plaha po senožeti. Ovce so beketale, koze meketale, a krave so mukale na ves glas. Divjala je živinica na vso sapo mimo njega, in pastirček Rožle jo je zaman poizkušal zadržati s svojo palico in z glasnimi klici. Živinica se še zmenila ni zanj, ampak je dirjala mimo njega dalje po širni senožeti. Rožletu se je zdelo čudno vse to. A tudi njega je pograbil divji strah. Zagledal je hipoma strašno zver, ki je skočila blizu od njega iz gostega rušja. V prvem trenutku je mislil, da je to velik pes. A ko je pogledal natančneje tisto zver, so mu kar mravljinici zagomazeli po hrbtu. Kolena so mu klecnila, in palica mu je zdrknila iz rok. — »Ojoj! Pomagajte! Volk je — strašen volk me hoče požreti!« je zavpil v svojem divjem strahu in se je zaprašil za svojo živino.

A tedaj je pa tudi že obstal, ker je nekdo zaklical blizu od njega in se je zasmel: »Pa zakaj bežiš, Rožle? O, ne boj se, le nikar se ne boj!«

Rožle se je stresnil. Spoznal je Kekčev glas in se je okrenil ves osupel. Resnično — tam kraj rušja je stal Kekec in se mu je smejal. A kraj njega je stal volk in se je težko oddihoval. Še bolj se je začudil

Rožle in ni vedel, ali bi šel naprej ali nazaj. Toda tedaj se mu je Kekec že približal. Z roko ga je potrepil po rami, pa mu je govoril: »Kaj me ne poznaš nič več, Rožle? Čemu se me bojiš in hočeš zbežati pred menoj? Ej, Rožle, Rožle! Vesel bodi, da sem se vrnil!«

»Saj se ne bojim tebe,« je odvrnil Rožle ves prepadel. »Le strašnega volka se bojim. Kraj tebe stoji in mi kaže ostre zobe... Oj, Kekec! Lepo te prosim — zapodi strašnega volka, da me ne požre! Bojim se ga, bojim...«

Kekec se mu je posmejal in mu je odgovoril: »Le nikar se ga ne boji! Rečem ti, da je krotak kot psiček in da se lahko igraš z njim. Ugrabil sem ga Pehti in ga vodim zdaj domov, da bo stražil hišo... Oj, Rožle, povej, kako je pri vas doma? Ali ste se kaj bali za mene? Hm, dolgo me ni bilo nazaj, ker me je bila ugrabila Pehta. Hm, pa sem jo nasukal in prekanil, da še nihče tako. In še volka sem ji odvedel, da mora zdaj sirota proč iz naših krajev. Ali bi ti zmozel kaj takega? Ha, te vprašam, Rožle?«

Pastirček ga je gledal in je strmel. Skoro samemu sebi ni mogel verjeti, da stoji pred njim Kekec. Pa še bolj je strmel, ko je pričel Kekec pripovedovati, kako je bilo pri Pehti. Pozabil je na strašnega volka in se ga ni več bal, pa je poslušal, samo poslušal in se čudil. Oj, ta Kekec! Kdo bi si mislil, da je tako pretkan in pogumen? Glej, nasukal je Pehto in ji je nazadnje še celo korenček strgal... Ne, nikdar bi si ne bil Rožle mislil, da se more na svetu dogoditi kaj takega. Zato pa se je čudil, da niti govoriti ni mogel. Šele ko je umolknil Kekec, je sklenil roke, pa je vprašal: »Pa zdravilo neseš naši Mojci, da bo izpregledala in ne bo več slepa? Ali je res to? Daj, povej mi še enkrat, Kekec!«

Kekec mu je pokazal stekleničico, in Rožle mu je zdaj moral verjeti. »Oj, Kekec, Kekec!« je govoril in je skakal v velikem veselju z noge na nogo. »Oj, kakšna radost bo zdaj pri nas domal! To bo prepevala naša Mojca in bo tako vesela! Pa vse si napravil ti, samo ti! Kekec, ti pretkani Kekec!«

A Kekec mu ni dal dalje govoriti. Zamahnil je z roko in je rekel: »Kaj tisto! To ni nič... A jaz moram v dolino. Predolgo sem se zamudil pri tebi. V nedeljo pridi domov, pa boš videl, da Mojca ne bo nič več slepa. Ali prideš?«

»Pridem,« je odvrnil Rožle ves vesel. In tedaj se je obrnil Kekec, pa je odšel prepevaje s svojim volkom s senožeti. Tam ob rušju je še enkrat zamahnil z roko Rožletu — potem pa je izginil v goščavi. Rožle pa je tekel v stajo, kamor je bila pobegnila živina pred volkom. Napodil jo je nazaj na senožet in je prepeval in vpil v velikem veselju. Tu in tam je utihnil za trenutek in se je zamislil. Toda že v naslednjem hipu je poskočil in je tlesknil z rokami. »Hej, Kekec, ta Kekec!« je izpregovoril na glas. »Kdo bi si mislil, oj, kdo bi si mislil?... Hej, Kekec, ta Kekec!« —

Kekec je pa hitel medtem skozi zagorski gozd proti dolini. Vso pot je vriskal in prepeval, da se je slišalo daleč po pogorju. Kraj njega je veselo skakal volk in ga ni zapustil niti za trenutek. Globoko sta že dospela v dolino. Bližala sta se že zelenemu gozdiču kraj polja. Tedaj pa je volk hipoma obstal in je glasno zarenčal. »Kaj ti je, volkec?« ga je vprašal Kekec ves začuden. »Zakaj si se splašil in se razjezil?«

A volk je samo zarenčal še enkrat, potem pa je zdrvel skokoma naprej po poti. In že čez dva trenutka je zaslišal Kekec glasno vpitje tam v goščavi. Deset glasov je vpilo na pomoč, in ti glasovi so bili tako obupni, da se je Kekec prestrašil. Tekel je naglo doli in je obstal tam na ovinku. Zagledal je volka, ki je sedel sredi pota na zadnjih nogah in je gledal za tropo vaških paglavcev, ki so bežali na vso sapo skozi gozdič in so kričali, da je bilo strah in groza. Zagledal je Kekec paglavce, pa se je zasmel na glas. »O, glej jih, kako bežé!« je rekel. »Pa so hoteli na gore, da si natrgajo tolarjev in cekinov, pa si jih preplašil ti, hudobni volkec! Že drugič jih vidim, kako znajo bežati. Oj, to so junaki, volkec, to so junaki. Hoj, hoj!«

Še enkrat se je Kekec zasmel, potem pa je šel naprej. Vpitje je prihajalo vedno tiše, dokler ni utihnilo onkraj gozdiča. Kekec je došel kraj gozdiča in je obstal tam za trenutek. Ozrl se je na zeleno polje, ozrl se je na Koroščevo hišo, in v srcu se mu je zbudila velika radost. Zavihtel je klobuček, pa je zavriskal na ves glas: »Juhuhul!«

— Potem pa je šel naprej preko polja in je prepeval, da se je slišalo v samo zagorsko vas:

»Na nebu škrjanček,
pod nebom pomlad...
Oj, drobni škrjanček,
kaj pel bi ti rad?«

Na pragu Koroščeve hiše je sedela mala Mojca. Z roko si je podpirala glavico in je mislila svoje misli. Poslušala je kosa, ki je pel nekje tam gori ob gozdu, in je bila žalostna, jako žalostna. Saj ni imela nikogar, da bi prepevala z njim. Rožle je visoko nekje v gorah, a ubogega Kekca je pograbila hudobna Pehta. Saj mamica pravi tako, in sirota Mojca ji mora verjeti, ker mamica se pač ne bo nikdar zlagala. Zaradi tega je pa bila Mojca žalostna, ko je poslušala kosa, ki je pel tako milo in lepo. Vzdihnila je bridko in je že hotela vstati, da bi šla k mamici v kuhinjo.

A tedaj je zaslišala vesel vrisk, in Mojca je dvignila glavo, pa je poslušala. Vrisk je utihnil, in tudi kos v goščavi je utihnil. Za trenutek je bilo vse tiho krog in krog. A hipoma se je oglasila vesela pesem, in Mojca je spoznala glas, ki je prepeval tisto pesem. Naglo se je dvignila in je tlesknila z rokami. Obrazek ji je zažarel od veselja, in nasmejala se je na glas. Zaklicala je v vežo, na ves glas je zaklicala: »Mamica, oj mamica! Pridite, hitro pridite!«

Prišla je mati iz kuhinje, in Mojca jo je zgrabila za roko. — »Ali vam nisem rekla, mamica?« je govorila kar v eni sapi. »Kekec prihaja... Pa ste dejali, da ga je ugrabila hudobna Pehta. A šel je samo k Vili Škrlatici, da prinese zdravilo za moje oči... Ali ga slišite, mamica? Ali slišite Kekca, ki prepeva tako veselo, ker se vrača k nam? Ali ga slišite, mamica?«

Mati se je začudila, pa si je zasenčila z roko oči. Pogledala je na polje in je resnično zagledala Kekca, ki je bil že jako blizu. — »Glej no — saj je res Kekec,« je dejala in se je razveselila. »Kdo bi si mislil? Skoro gotovo ga je izpustila Pehta, ali pa ji je pobegnil.«

Tedaj pa je že pridirjal Kekec do praga. »No, ali me vidite, teta?« je govoril ves zasopel. »Mislili ste pač, da me ne bo več nazaj. Ha, teta? — Pa sem le prišel, vesel in zdrav, kakor nisem bil še nikoli. Prekanil sem Pehto in jo spodil iz naših krajev, da nas ne bo strašila nikoli več. Glejte volka! Pehtin je bil še včeraj, a danes je moj. Odvedel sem ga Pehti in sem ji zato še celo strgal korenček. Pa mislite, da se je Pehta kaj jezila? O, samo s prstom mi je zažugala in se je smejala...«

Mati se je čudila in je gledala volka, ki je sedel na prag in je težko sopel. Tedaj pa je prišel tudi Korošec domov in je sklepal z rokami, ko je zagledal Kekca in krotkega volka. Šli so v izbo in so posedli krog mize. Kekec je moral na široko pripovedovati, kako je bilo pri Pehti tam pod Špikom. Pripovedoval je pa tako lepo in veselo, da so se mu smejali vsi. Naposled pa je izvlekel iz žepa stekleničico. Pokazal jo je vsem, pa je rekel: »Ali jo vidite? Izmaknil sem jo teti Pehti, a nisem je ukradel, ker sem že davi povedal Pehti, da sem ji jo izmaknil. Dajte, teta, namažite s to vodo Mojci oči, pa boste videli, da bo Mojca že jutri izpregledala. Dajte, teta, pa meni verjemite!«

Materi so stopile solze v oči. Pobožala je Kekca po laseh in mu je rekla: »Kekec, oj, Kekec! Ti si dečko, da ga ni takega na svetu... Pa kako naj ti povrnem to? Ali bo res izpregledala sirota Mojca? Ali bo res?« — S tresočo roko je odprla stekleničico in je narahlo pomazala s tekočino Mojci slepe oči. Deklica se je kar tresla v veliki radosti in se je smehljala, samo smehljala zaradi lepe sreče, ki jo je zadel vendarle enkrat.

Ves dan je pravil Kekec o svojih zgodbah in o zvijači, ki je z njo prekanil Pehto. Volk je ležal zleknjen pod mizo in je spal. A nihče se ga ni bal, ker so vedeli vsi, da je krotak kot psiček. Zvečer pa so šli na vrt, in tam je Kekec zacitral lepo pesem, da je bilo vsem veselo pri srcu. Mojca je pela kakor škrjanček nad pomladno njivo

in kar skakala je od veselja. Saj je bila prepričana, da bo v jutru izpregledala. Oj, videla bo očeta in mamico, pa tudi Kekca bo videla, Kekca, ki ji je prinesel čudotvorno zdravilo od Pehte. Širno polje bo videla in jasno nebo in bele snežnike. Zasmejala se ji bo hipoma vsa radost, ki hodi iz kraja v kraj po veselem zagorskem svetu... Oj, to bo veselje, to bo veselje!

Tako si je mislila mala, slepa Mojca in od same radosti ni mogla zaspati tisti večer. A ko je prišlo jutro, je bila še vedno slepa. Prišlo je drugo, prišlo je tretje jutro, a Mojca še vedno ni izpregledala. Žalostno je povešala zaradi tega svojo glavico in je zdihovala tam na vrtu. Kekec jo je tolažil; a tudi Kekec sam je že obupal in je mislil, da se je prevaral. Zato pa je bil jezen in je že hotel nazaj k Pehti, da jo pošteno ošteje.

Četrto jutro je bila Mojca še vedno slepa. V svoji žalosti se je napotila proti gozdiču in je sedla kraj porobja v travo. Zakrila si je obrazek z rokami, pa je žalostno zajokala. Oj, prevaral jo je Kekec, prav grdo jo je prevaral! Saj ji ni prinesel zdravila — samo nalagal jo je, in nespametna Mojca mu je verjela v brezumnosti. Nikoli ne bo izpregledala, o, nikoli! Videla bo pred sabo samo črno temo, a solnca ne bo videla nikdar... Mojca je jokala vedno huje in niti slišala ni kosa, ki je drobolel tam v goščavi. Prišel je k njej Kekec in se je ustavil pred njo. Gledal jo je ves žalosten, in v grlu ga je pričelo dušiti. Molčal je dolgo; a nazadnje je vendarle izpregovoril in je vprašal Mojco: »Slišiš, Mojca? Zakaj jočeš, ko ti ni treba? Poslušaj, poslušaj, kako lepo poje kos tam v goščavi! O, lepše poje nego škrjanček nad njivo. Ali ga slišiš, Mojca?«

Deklica je zaihtela še huje in je govorila pretrgano: »Zakaj si me nalagal? O, Kekec, zakaj si me nalagal? Saj mi nisi prinesel zdravila — samo za norico si me imel, Kekec...«

Kekec je zamahnil z roko, a ni odgovoril ničesar. Molčal je in je čakal, kdaj bo Mojca sama prenehala ihteti. A čakal je dolgo. Naposled pa je Mojca vendarle utihnila. Z roko je šinila preko solznega lica, a že v naslednjem trenutku je zaklicala začudeno. Dvignila se je in se je ozirala na vse strani s široko odprtimi očmi. »Kaj je to? Kekec, kaj je to?« je izpraševala in se je čudila. Tlesknila je z rokami in je zaklicala na ves glas: »Izpregledala sem... Oj, Kekec, polje vidim in nebo. Pa tudi tebe vidim, Kekec... Nisem več slepa Kekec, o, nisem več slepa... nisem slepa...«

V svoji veliki sreči je pričela Mojca skakati po travi in je venomer ploskala z rokami in ponavljala venomer: »Nisem več slepa... nisem več slepa...«

Kekec se je razjasnil obraz. Skočil je k Mojci in ji je pogledal v oči. Oj, Mojciine oči niso bile več mrtve, ampak so se smejale v veliki sreči. Saj so videle prvič prostrano, zeleno polje in visoke, bele snežnike. Solnce so videle in modro nebo in videle so vso to brezmejno krasoto na božjem svetu. Zato pa so se smejale oči, in mala Mojca je bila srečna, da si ni želela ničesar več na svetu.

»No, ali ti nisem rekel, da potrpi?« je govoril Kekec ves razveseljen. »Glej, pa si izpregledala, in moje zdravilo ti je pomoglo. Saj sem vedel, da bo tako. Že gori pri Pehti sem vedel, da bo tako. Zato pa sem ji izmaknil zdravilo . . . Oj, Mojca, zdaj bo pa veselje, da nikjer tako na svetu. Oj, Mojca!«

Mojca se je smejala venomer in je gledala v božji svet, ki ga še ni bila videla nikoli. Skakala je in je sklepala roke. Kekec je pa vpil od samega veselja in je prevračal kozolce po travi. Nato pa sta stekla proti domu, da tudi oče in mati zvesta veselo novost.

Nedelja je bil tisti dan. Veliko veselje je vladalo na Koroščevem domu. Tudi Rožle je prišel z zagorske senožeti in se je veselil z drugimi. Izredno vesel je bil Kekec tisti dan. To je pravil o Pehti, da so se mu smejali vsi in so ga hvalili čez mero. A Kekec se ni prevzel, ampak je samo zamahnil z roko. »Kaj tisto!« je dejal in se je namuznil. Saj to vse skupaj ni nič. Samo to me veseli, da sem prekanil Pehto in sem ji nazadnje še celo korenček strgal. Samo to je, vam pravim, samo to...«

In veselili so se do večera. A še zvečer so šli na vrt, pa so prepevali tam najlepše pesmi. Ravno so peli tisto Kekčevo pesem o Pehti, kar se prikaže hipoma visoko tam gori pod Špikom krvavordeč žar, ki je svetil daleč naokrog. »Kaj je to?« so se izpraševali vsi začudeni in

so gledali na visoki špik, ki ga je osvetljevala tista krvavordeča zarja. A nihče si ni vedel razložiti, odkod prihaja tisti čudni ogenj.

A tedaj se je oglašil Kekec. »Hm, jaz vem, kaj pomeni tisti ogenj,« je rekel. »Glejte, nocoj zapušča Pehta naše kraje. Odvedel sem ji volka in sem ga naščuval nanjo. Žato pa mora odtod. Zažgala je svoje domovanje, ki gori zdaj z velikim plamenom... Saj pravim — skoro žal mi je, da gre odtod. Saj ni bila hudobna. Lepo je ravnala z mano, in skoro se kesam, da sem ji strgal korenček... Pa gre nocoj v daljne kraje in nemara ji je hudo, ker mora iz naših krajev. Pa kaj morem jaz za to? Čemu me je pa ugrabila? Da me je pustila v miru, pa bi še danes lahko domovala tam pod špikom. Resnično — jaz nisem kriv. Pehta sama je kriva. Saj je vedela, da Kekec ni muren, ki samo sedi pred luknjico in gleda neumno v svet: čri — čri — čri — zakaj pa solnce gori? — Oj, Kekec ve, zakaj solnce gori, in Kekec ve še kaj drugega. Hm, hm...«

Krvavi žar pod špikom je pričel pojemat, dokler ni ugasnil po polnoma. Stemnilo se je, in samo zvezde so gorele po visokem nebu. Tišina je vladala po zagorskem svetu, in to tišino je motil le Pehtin volk, ki je lajal hripavo tam na Koroščevem dvoru...

Veselo so se igrale snežinke po ozračju in so plesale v rahlem vetru, ki je vel nad zagorsko dolino. Čez noč je bilo padlo snega za tri pedi, a še vedno so ga usipale megle z zakritega neba. Žive duše ni bilo na cesti širom okrog. Samo Kekec je stopal po cesti, za njim pa je stopal volk počasi in umerjeno. Ustavil se je Kekec na pragu Mežnarčevega doma. Sneg si je obrtkal s svojih črevljev in je stopil v vežo. »Oj, oče; oj, mati! Oj, Jerica; oj, Tinka!« je zaklical na glas. »Domov sem se povrnil, ker sem odslužil Koroščevim. Ali me slišite? Sneg je zapadel, in zato sem se povrnil, ker nimam pri Korošču nobenega dela več. Hej, hej!«

Izbina vrata so se naglo odprla, in na pragu se je prikazala mala Tinka. Zavpila je od veselja, ko je zagledala bratca. Toda hipoma se je preplašila in se je skrila materi za predpasnik. »Joj, joj!« je zavrisnila v svojem strahu. Divjo zver je privedel Kekec s sabo... Zmaj je, zmaj, ki je pri njem Kekec služil za kuharja... Mamica, branite me! O, mamical«

Kekec se je zagrohotal na ves glas. »Glej jo no — Tinkaro!« je dejal potem in se je še vedno smejal. »Kako se boji te krotke živalcel!

Saj ni zmaj, Tinkara! Pač sem ti bil obljubil, da privedem zmaja s seboj. Pa ga nisem, Tinkara! Oj, zmaj je predaleč, da bi hodil z menoj samo zaradi tebe. To je le volk, ki sem ga ukradel Pehti. Pa ni hudoben, Tinkara! Z njim se boš lahko igrala, in le meni verjemi, da ga boš imela čez dva dni še rajša nego svojo muciko. Mucika je zvita in te prekani vsakokrat, kadar te le hoče. A volk je pošten, ti rečem, Tinkara! Niti ugriznil te ne bo, ampak te bo imel rad in te bo čuval. Le meni verjemi, Tinkara!«

A mala Tinka se je bala strašnega Pehlinega volka in se ni upala izza materinega predpasnika. Kar tresla se je ves tisti dan, ko je pripovedoval Kekec v sobi o svojih zgodbah tam doli v Rovtih. A pozlagoma se je privadila volka in se ga ni več bala. Tretji dan pa so se

že podili po prostorni izbi — Tinka spredaj, volk za Tinko, mucika za volkom. In bil je krik in vik in smeh, da se je potresala vsa hiša. Kekec pa je sedel za pečjo in se je neprestano muzal. Vzel je citre, pa je zacitral lepo pesem. Pa se je tedaj zavrtela Tinka z volkom, prav lepo se je zavrtela. Mucika pa je prasnila na klop. Rep je dvignila, pa je mijavkala od samega veselja.

Damijana.

*Naša Damijana mala
danes je prav trdno spala.
V sanjah zlata so koleša
nesla v sinja jo nebesa.*

*Tam je angelcev krdelo
obkolilo jo veselo,
jo povedlo je natrato,
kjer je cvetlo cvetje zlato.*

*Za rokó so jo prijeli
in so v krogu se vrteli:
Raja ringa, ringa raja,
tufa nina, nina najal*

Desanka.

